

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat
de Uniunea Europeană

Ministerul Afacerilor
Interne

Direcția Schengen

Ministerul Afacerilor
Interne

Inspectoratul General
pentru Imigrări

ADO SAH ROM

CENTRUL PENTRU
RESURSE CIVICE

Fundația pentru
Tineri și Femei

Programul general "Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii"
Fondul european de integrare a resortisanților țărilor terțe, Programul anual 2013
Proiect: "Servicii integrate de asistență juridică și socială pentru cetățenii din state terțe"
Contract nr. ref.: IF/11.01- 02.02/2013
Beneficiar: Asociația pentru Dezvoltarea Organizației – SAH ROM (ADO SAH ROM)

ANGAJAREA ÎN MUNCĂ ÎN ROMÂNIA

Începând cu data de 28 noiembrie 2015 a intrat în vigoare Ordonanța nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România.

În conformitate cu acest nou act normativ, cetățenii străini din state terțe au următoarele drepturi și obligații în ceea ce privește angajarea în muncă:

Cine poate lucra în România fără aviz de angajare?

Anumite categorii de cetățeni străini au dreptul să lucreze pe teritoriul României fără aviz de angajare. Aceste categorii sunt:

- străinii care au un permis de ședere ca membri de familie ai cetățenilor români;
- străinii titulari ai dreptului de ședere temporară pentru studii;
- persoanele cu drept de ședere pe termen lung în România;
- străinii care au beneficiat anterior de un drept de ședere pe teritoriul României de cel puțin 3 ani, în calitate de membri de familie ai unui cetățean român și care se află în una din următoarele situații: le-a fost pronunțată desfacerea căsătoriei; le-a încetat relația de parteneriat; sponsorul/cetățeanul român a decedat; a devenit major (a împlinit 18 ani) sau a împlinit vârsta de 21 de ani, în situația în care este membru de familie al unui cetățean român;
- persoanele care provin din țări cu care România a încheiat acorduri, convenții sau înțelegeri bilaterale în domeniul asigurărilor sociale, care includ principiul egalității de tratament în ceea ce privește raporturile de muncă¹;
- șefii de filială, reprezentanță sau de sucursală pe teritoriul României a unei companii care are sediul în străinătate;
- angajații unei companii cu sediul în unul dintre statele membre UE/SEE ori în Confederația Elvețiană și detașați în România (și care au permis de ședere în acel stat);
- străinii care desfășoară activități didactice, științifice, artistice sau alte categorii temporare de activități specifice în instituții de profil acreditate ori autorizate provizoriu din România, în baza unor acorduri bilaterale sau a Ordinului Ministrului Educației Naționale sau al Ministerului Culturii;
- persoanele cu o formă de protecție în România, solicitanții de azil (după expirarea unei perioade de un an de la data depunerii cererii de azil) și persoanele cu statut de tolerat.

¹ Există acorduri semnate cu Turcia, Albania, R.P.D. Coreeană, Peru, Libia, Algeria etc.

ATENȚIE! Străinii titulari ai dreptului de ședere temporară pentru studii pot fi încadrați în muncă pe teritoriul României fără aviz de angajare numai cu contract individual de muncă cu timp parțial, cu durata muncii de maximum 4 ore pe zi.

Unde mă pot angaja în România?

În cazul în care nu aveți nevoie de aviz de angajare, vă puteți angaja în aceleași condiții ca și cetățenii români (având dreptul de a avea mai mulți angajatori).

În cazul în care aveți nevoie de aviz de angajare pe teritoriul României, puteți fi angajat la un singur angajator, persoană fizică sau juridică.

ATENȚIE! Dacă dețineți o calificare profesională pe care ați obținut-o într-un stat terț și doriți să profesați în România, diploma de calificare trebuie recunoscută de autoritățile române, fiind analizată de specialiști din domeniul respectiv.

Pentru a vi se recunoaște dreptul de a profesa în România, în calitate de medic, farmacist, medic dentist, asistent medical, moașă, medic veterinar, arhitect sau alte profesii, trebuie să îndepliniți anumite condiții prevăzute de legislația specială, care reglementează desfășurarea activității în domeniul respectiv. În acest sens, trebuie să vă adresați organizațiilor profesionale și autorităților publice corespunzătoare domeniului respectiv de activitate.

IMPORTANT! Dacă dețineți un certificat de calificare eliberat de un furnizor de formare profesională dintr-un stat terț (nu de o instituție de învățământ superior acreditată), acesta nu va putea fi recunoscut de autoritățile române, conform procedurii obișnuite. Dacă doriți să profesați în domeniul respectiv, puteți să obțineți un certificat de calificare românesc, adresându-vă unor instituții speciale numite Centre de Evaluare și Certificare a Competențelor Profesionale, dacă aveți acte de studii și cunoașteți limba română.

Cine este responsabil pentru obținerea avizului de angajare?

Angajatorul va obține avizul de angajare de la birourile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Imigrări din județul în care are sediul social. Pentru aceasta, va depune o serie de documente în conformitate cu prevederile legislative în vigoare, în funcție de tipul permisului de ședere pe care îl deține sau pe care urmează să îl obțină viitorul angajat, cetățean străin.

Ce condiții trebuie să îndeplinească angajatorii din România pentru a angaja un cetățean străin care va obține un drept de ședere în scop de muncă?

Pentru a putea angaja cetățeni străini care doresc să vină în România în scop de muncă, un angajator din România trebuie să îndeplinească anumite condiții legale. Pentru aceasta, vă va solicita:

- copia documentului de trecere a frontierei, valabil;
- copia permisului de ședere temporară în România (dacă aveți deja un astfel de permis);
- diplome de studii, diplome de calificare, să faceți dovada că ați lucrat anterior în domeniul respectiv etc.;
- dovada faptului că sunteți apt din punct de vedere medical să desfășurați activitatea respectivă și aveți cunoștințe minime de limba română (vi se va solicita o declarație pe propria răspundere că sunteți sănătos și puteți fi angajat pe postul respectiv, precum și că aveți cunoștințe minime de limba română);
- cazierul judiciar - dovada faptului că nu aveți antecedente penale care să fie incompatibile cu activitatea pe care urmează să o desfășurați pe teritoriul României;
- curriculum vitae (CV).

Ce alte categorii de cetățeni străini au nevoie de aviz de angajare ?

Dacă vă aflați în următoarele situații, **aveți** nevoie de aviz de angajare pentru a putea fi angajat pe teritoriul României:

- proveniți dintr-un stat ai căror cetățeni nu au nevoie de viză pentru a intra în România, însă nu faceți parte din categoria cetățenilor străini care au acces liber pe piața forței de muncă din România;
- aveți drept de ședere pentru reîntregirea familiei;
- sunteți lucrător stagiar;
- sunteți detașat pe teritoriul României.

Pot rămâne în România pentru muncă după finalizarea studiilor?

Dacă ați finalizat studiile superioare în România și aveți posibilitatea de a vă angaja cu contract individual de muncă, în domeniul în care ați studiat și pentru care sunteți calificat, aveți dreptul de a rămâne în România prin schimbarea dreptului de ședere din studii în muncă, fără a fi necesar să părăsiți țara pentru a obține o viză de ședere în scop de muncă.

Cu toate acestea, veți avea nevoie de un aviz de angajare pe care îl va solicita angajatorul dumneavoastră și în baza căruia veți solicita eliberarea unui permis unic.

ATENȚIE! Contractul individual de muncă pe perioadă determinată pentru lucrătorii permanenți se prelungește în condițiile prevăzute de Codul Muncii, fără obținerea unui nou aviz de angajare, în situația în care se mențin condițiile de angajare la locul de muncă respectiv.

Pentru lucrătorii stagiați se întocmește un contract pentru efectuarea unui stagiu cu durată determinată, în scopul obținerii unei calificări profesionale sau îmbunătățirii pregătirii profesionale, a cunoștințelor lingvistice sau culturale. Durata stagiului nu poate fi prelungită.

Ce categorii de lucrători străini există?

În funcție de tipul activității pe care doriți să o desfășurați în România, vă puteți angaja ca lucrător: permanent, stagiar, sezonier, transfrontalier, detașat, înalt calificat.

Pentru ce perioadă se eliberează avizul de angajare?

Avizul de angajare se eliberează pentru o perioadă de cel mult un an, cu excepția avizului de angajare pentru lucrători sezonieri, care are o durată mai scurtă.

Avizul de angajare este valabil pe toată perioada contractului de muncă, cu condiția să continuați activitatea în aceeași funcție și la același angajator.

Cine păstrează avizul de angajare?

Avizul de angajare/detașare se păstrează de către angajator/beneficiarul prestării de servicii pe durata întregii perioade de angajare sau detașare. Dumneavoastră veți primi o copie a acestui document.

În cazul în care nu vă aflați în România și doriți să veniți în țară în scop de muncă, angajatorul trebuie să vă trimită avizul de angajare, iar dumneavoastră veți obține viza de lungă ședere pentru angajare de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.

Odată ajuns în România, veți putea solicita un permis unic (care vă dă dreptul de ședere și de muncă pe teritoriul României) sau un permis de ședere pe care va fi menționat tipul activității pe care o desfășurați în România.

Pentru ce perioadă se eliberează permisul unic?

Permisul unic se acordă pentru o perioadă egală cu durata contractului de muncă, dar nu mai mult de 1 an, acesta putând fi prelungit în cazul continuării raporturilor de muncă.

ATENȚIE! Permisul de ședere în scop de muncă se numește, conform noii legislații, **permis unic**. Aceasta înseamnă că documentele anterioare, care poartă denumirea de permis de muncă își păstrează valabilitatea, în timp ce noile permise, eliberate după data de 28 noiembrie 2014 poartă numele de permise unice.

De asemenea, tot în conformitate cu noua legislație, autorizația de muncă își schimbă numele în **aviz de angajare**.

Ce este și pentru ce perioadă se eliberează Cartea albastră a UE?

Cartea albastră a UE acordă dreptul de ședere pentru lucrătorii înalt calificați și se eliberează pentru o perioadă egală cu durata contractului de muncă plus 3 luni, dar nu mai mult de 2 ani. Acest drept de ședere va putea fi prelungit ulterior, în cazul continuării raporturilor de muncă.

Care este vârsta minimă de angajare în România?

În România, o persoană poate să lucreze de la vârsta de 16 ani sau de la vârsta de 15 ani, dacă are acordul părinților. Angajarea în muncă a tinerilor sub 15 ani este interzisă. Tinerii sub 18 ani au dreptul să lucreze doar 6 ore/zi, 30 de ore/săptămână și nu au voie să lucreze în locuri de muncă grele sau periculoase.

Contractul individual de muncă este obligatoriu?

Pentru orice muncă remunerată (plătită) este obligatoriu să aveți un contract de muncă sau o altă formă contractuală, respectiv contract de drepturi de autor sau contract de prestări servicii.

Contractul individual de muncă se încheie cu acordul părților, în formă scrisă, în limba română. Angajatorul este obligat să vă dea un exemplar al contractului, semnat și ștampilat de către firmă.

Ce este salariul?

Salariul este suma datorată de angajator pentru munca prestată de dumneavoastră. Salariul nu poate fi mai mic decât salariul minim brut pe țară stabilit prin hotărâre de guvern, chiar dacă, prin contractul individual de muncă, angajatorul se obligă să plătească hrana, cazarea sau alte facilități (transport, telefon etc.). Salariul se plătește în lei, cel puțin o dată pe lună, cash sau direct în cont. Angajatorul este obligat să plătească contribuțiile de asigurări sociale pentru angajații săi și să rețină din salariul dumneavoastră sumele datorate de angajat pentru impozitul pe venit și contribuțiile la asigurările sociale.

În momentul în care încheiați un contract de muncă sau o altă formă de contract, trebuie să aveți în vedere care este salariul NET, aceasta fiind suma de bani pe care o veți primi efectiv în mână/cont.

Care este timpul de muncă și de odihnă?

- Durata normală a timpului de lucru este de 8 ore/zi, 40 de ore pe săptămână.
- Durata maximă a timpului de lucru nu poate depăși 48 de ore/săptămână.
- Zilele de sărbătoare legală sunt zile libere prin lege și nu se consideră a fi zile de concediu.
- Zilele libere săptămânale sunt, de regulă, sâmbăta și duminica.
- Efectuarea concediului de odihnă este obligatorie, iar durata minimă a acestuia este de 20 zile lucrătoare/an.

Ce alte forme legale de angajare în muncă există?

- În România puteți lucra ca zilier, timp de 90 zile/an, în anumite domenii de activitate, fără contract de muncă și fără autorizație de muncă.
- De asemenea, puteți desfășura o activitate prin cedarea drepturilor de autor sau puteți presta anumite activități în baza unui contract de prestări servicii.

ATENȚIE! Aceste forme de activitate nu vă permit să obțineți sau să vă prelungiți viza/dreptul de ședere în scop de muncă, pentru că nu reprezintă contracte individuale de muncă.

Ce se întâmplă dacă am desfășurat activități plătite fără drept de muncă (fără forme legale)?

Dacă Inspectoratul General pentru Imigrări sau inspectorii de muncă (de la Inspecția Muncii) constată că ați lucrat fără să fi avut drept de muncă în România, veți fi informat, în scris, în limba română și engleză, cu privire la drepturile pe care le aveți în legătură cu recuperarea salariilor restante datorate de către angajator, înainte de executarea unei eventuale decizii de returnare.

Angajatorul este obligat să vă plătească orice remunerație restantă și să acopere cheltuielile determinate de transferul plăților restante în țara în care v-ați întors sau ați fost returnat. Suma datorată va fi egală cu câștigul salarial mediu brut, pentru o perioadă de cel puțin 3 luni, cu excepția cazului în care dumneavoastră sau angajatorul puteți demonstra că ați convenit asupra unei alte sume sau raportul de muncă a avut o altă durată de timp.

Ce se întâmplă dacă îmi pierd locul de muncă? Mă pot înregistra pentru ajutor de șomaj?

În cazul în care ați lucrat pe teritoriul României cu contract individual de muncă pentru o perioadă de cel puțin 12 luni în ultimele 24 de luni și v-ați pierdut locul de muncă din motive independente de voința dumneavoastră, aveți posibilitatea de a solicita ajutorul de șomaj.

Pentru aceasta trebuie ca angajatorul să vă fi plătit contribuțiile de asigurări sociale pentru șomaj, pe perioada cât ați fost angajat (cel puțin pentru 12 luni în ultimele 24), să fiți înregistrat la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă și să nu aveți venituri mai mari decât indicatorul social de referință (ISR) în vigoare (500 RON la data publicării acestui material).

Indemnizația de șomaj vă va fi acordată pentru o perioadă care variază între 6-12 luni, în funcție de stagiul de cotizare anterior (1-10+ ani), iar valoarea acesteia se calculează ca 75% din ISR, la care se adaugă un procent din sumele încasate în perioada pentru care ați avut un contract individual de muncă.

Mai pot rămâne în România dacă am avut un drept de ședere în scop de muncă, dar mi-am pierdut locul de muncă și sunt înregistrat ca șomer?

Chiar dacă aveți un drept de ședere în scop de muncă, în cazul în care primiți indemnizație de șomaj, dreptul dumneavoastră de ședere în scop de muncă (permisul unic) va fi prelungit pe întreaga perioadă pentru care vi se acordă indemnizația.

Pentru ce perioadă pot rămâne în România dacă nu lucrez și nu sunt înregistrat ca șomer?

Dacă raportul dumneavoastră de muncă a încetat înainte de expirarea perioadei pentru care a fost eliberat permisul unic sau Cartea albastră a UE, aveți la dispoziție 60 de zile de la data înregistrării

încetării raportului de muncă, pentru a vă găsi un alt angajator care să vă obțină un aviz de angajare sau pentru a vă înregistra ca șomer și a obține indemnizația de șomaj. După expirarea acestei perioade, dacă nu v-ați găsit un alt angajator care să vă obțină un aviz de angajare sau nu obțineți indemnizația de șomaj, aveți obligația să părăsiți teritoriul României.

Dacă obțineți indemnizația de șomaj, dreptul dumneavoastră de ședere va fi prelungit pe întreaga perioadă pentru care vi se acordă indemnizația (fără a fi necesară eliberarea unui nou permis de ședere).

Dacă vă găsiți un alt angajator care să vă obțină un aviz de angajare, vi se va elibera un nou permis unic, corespunzător acestuia.

23 februarie 2015

Simina Guga
Rodica Novac